

A halhatatlanság országa

(Benedek Elek: Magyar mese- és mondavilág 2. kötet)

Volt egyszer egy öreg király, s annak egy szép növendék fia. De nem sok öröme volt az öreg királynak egyetlen fiában. Mert a királyfiú mindig szomorú volt, mint a háromnapos esős idő, s hiába a sok vadászat, dáridó, hejehuja s mindenféle komédia: élő ember még nem látta nevetni a királyfit. Búsult az öreg király, hogyne búsult volna. Mi lesz az ő rengeteg nagy országából, ha erre az örökké szomorkodó fiúra marad. Kérdezte, faggatta egyre: - Mi bajod van, édes fiam? Beszélj el apádnak! De a fiú csak vállát vonogatta, s nem felelt. Aztán elküldötte, hadd lásson országot-világot, de még szomorúbban tért haza. Egyszer mégis kibökkentette, hogy mi nyomja a szívét. Azt mondotta: fél a haláltól, s addig meg nem nyugszik, míg föl nem találja a halhatatlanság országát. - Ó, lelkem, gyermekem - mondá a vén király -, hol jár a te eszed! Nincs olyan ország kerek e világon. Mindenütt születnek s meghalnak az emberek. - Már mindegy, én addig megyek, míg meg nem tudom: van-e, nincs-e? Ha nincs: nincs! Isten neki, hadd halok meg én is. Csináltatott három pár vasbocskort, egyet mindjárt fel is húzott, kettőt a tarisznyájába tett, görbe kardját oldalára kötötte, aztán elbúcsúzott szépen az édesapjától. Sírt a vén király, sírt keservesen. Fél lába már a koporsóban, bizony nem látja ő többet ez életben egyetlen fiát. Sírt a fiú is, de ment. Ment, mendegélt hegyeken-völgyeken által, s egyszer csak egy olyan magas hegy aljába ért, hogy annak a teteje éppen az égig ért. Gondolta a királyfi: talán ezen a hegyen túl van a halhatatlanság országa. Mi lehet egyéb ezen túl: vagy a világ vége, vagy a halhatatlanság országa. Megkötötte jól a bocskorát, s nekiindult a hegynek. Hét nap s hét éjjel örökösen ment, de a hegynek még a közepéig sem ért. Leült egy fa alá, ott elaludt. Azt álmodta, hogy egy ősz öregember jött hozzá, s ezt mondta neki: - Jól tudom, miben jársz, te királyúrfi. Csak menj fel ennek a hegynek a tetejébe, ha célt akarsz érni. Messze, messze van még onnét is, ahová te vágyódsz, de még elég fiatal vagy, s odaérhetsz. Hej, ha én nem ilyen öregem kezdtem volna, talán én is elérek odáig. Az Úristen áldjon meg! Ezzel az ősz öregember eltűnt, s a királyúrfi fölébredt. Ahogy felnyitotta a szemét, mindjárt az álma jutott eszébe. Gondolkozott rajta sokáig, aztán nagyot fohászzkodott, felkötötte a bocskorát, s tovább indult. Mikor hét nap s hét éjjel folyton-folyvást ment, megpillantotta a hegy tetejét, s úgy tetszett neki, hogy azon valami emberféle mozog. Ment közelebb, közelebb. Először akkora volt, amit mozogni látott, mint az öklöm, aztán mind nőtt, nőtt, s hát egy nagy óriás lett belőle. A kezében akkora ásó volt, mint egy ház födele, aztán egy talyiga mellette, akkora, mint egy templom. Az óriás ásta, ásta a hegy tetejét, s a földet hányta a talyigába. Eleinte megijedt a királyúrfi, hogy majd még őt is behányja a talyigába, de mégis felé közeledett, s nagyot köszönt: - Adjon isten jó napot, bátyámuram! - Adjon isten, te emberizink - fogadta az óriás -, hát te hol jársz itt, ahol a madár sem jár? Felelt a királyúrfi: - Én, bizony, édes óriás bátyámuram, a halhatatlanság országát keresem, mert sohasem szeretnék meghalni. - Hiszen akkor éppen jó helyen jársz: ha itt maradsz, s velem dolgozol, elélhetsz éppen ezer esztendeig. Mert én arra vagyok átkozva, hogy addig meg ne haljak, míg ezt a hegyet el nem hordom, s ez eltart kerek ezer esztendeig. - Hej! - sóhajtott a királyúrfi -, mi nekem ezer esztendő, mikor én élni akarok, míg a világ s még két nap! - Hagyd, öcsém - mondá az óriás -, elég az életből ezer esztendő is. De így s de úgy, okoskodott, bölcselkedett a királyúrfi, öneki az nem elegendő. - Jól van - szólt az óriás -, látom, hogy veled nem lehet okosan beszélni, csak menj, te bolondos fiú, úgy is tudom, hogy hiába mégy. Hanem azért nesze, adok neked egy rézpatkót, ha akár

földön, akár levegőben hirtelen akarsz valahová eljutni, csak tedd rá a vasbocskorodra, s ott leszel mindjárt, ahol lenni akarsz. Megköszönte a királyfi az ajándékot, elbúcsúzott az óriástól, s ment tovább. Ahogy a hegy aljába ért, gondolta: Minek koptassa a bocskorát? Felkötötte a rézpatkót, s egyszerre csak - surr! fölsurrant a levegőbe, föl, föl magasba, a csillagoknál is följebb, s addig repült, addig repült, mígnem olyan ország fölé ért, ahol még a fűszál is fekete volt. "Istenem, atyám - gondolá a királyfi -, nagy gyász lehet odalent, abban az országban, hogy ott még a fűszál is gyászfekete. Már csak megnézem, hogy mi történhetik ott?" Azzal mind alább-alább ereszkedett, s egy nagy fekete várnak éppen az udvarán toppant le. Véges-végig, keresztül-kasul fekete posztókkal volt az udvar bevonva, még az aranykerítés is, a várnak a fala is, a föld színétől a vár tornyáig. Megy a vár falához, föllebbenti a posztó szélét, s látja, hogy a vár csupa gyémánt- s aranykőből van rakva. No, gondolja, itt nem lakhatik más ember a királynál. Egy életem, egy halálom, bemegyek, hadd látom, ki van odabent. Bemegy, s mindjárt egy nagy-nagy terembe lép. Ennek a teremnek a földje telides-tele volt tűzdelve varrótúvel, de úgy, hogy többet már nem lehetett volna leszúrni. Csak a közepén volt egy kis üresség, ott pedig egy szépséges szép leány ült, s fekete gyászruhát varrott. Megáll a királyfi, szemét-száját eltátja, mert sokat járt-kelt már a világban, de ilyen csudát még nem látott. Köszön nagy hebegve: - Adjon isten jó napot, te szépséges szép leányzó! - Adjon isten neked is, te királyúrfi, mert látom az arcodról, hogy az vagy. No, én meg királykisasszony vagyok, de nincs benne köszönet. Megvert az Isten, megfogott az átok. Kékország királya feleségül akart venni, s én, hogy még jobban megszeressen, harmatból akartam ruhát csináltatni. Ahány leány volt apám országában, mind ebben halt meg, egy sem tudta megcsinálni a harmatruhát. Mikor az utolsó leányt is elhozattam, ez megátkozott, hogy addig éljek, míg ezt a tenger sok tűt, amit itt látsz, mind el nem koptatom. Az átok megfogott, s nekem most élnem kell kétezer esztendeig. Azt mondá a királyúrfi: - Mi az a kétezer esztendő! Látod, te szépséges királykisasszony, én olyan országot keresek, ahol az emberek örökké élnek. - Ó, te boldogtalan - mondá a leány -, olyan ország nincs a világon. Jobb, ha itt maradsz nálam, itt élélhetsz kétezer esztendeig. De hiába beszélt a leány, a királyúrfin nem fogott a beszéd. - Hát jól van, ha csakugyan menni akarsz, nesze, adok egy gyűrűt, húzd fel az ujjadra, s ha valamit akarsz, csak fordítsd meg, mindjárt teljesedik a kívánságod. A királyúrfi szépen megköszönte az ajándékot, jó munkálódást kívánt a leánynak, s továbbment. Már két pár bocskor elszakadt, a harmadikat kellett, hogy felkösse. Addig ment, amíg a harmadik pár bocskor is úgy el nem kopott, hogy már alig tudott benne járni. Akkor eszébe jutott a rézpatkó: minek kínlódjék, mikor repülhet is. Felkötötte a patkót, s addig repült, mígnem egy nagy folyóhoz ért. Ennek a folyónak a közepe felett egy rettentő nagy palota csüngött a levegőben. "Ejnye - gondolta -, ide berepülök, hadd lám, mi van odabent." De hiába erőlködött, valami erős szél kerekedett, s mindig visszasodorta, valahányszor nekirepült a várnak. "Hiszen megállj, szél - gondolta a királyfi -, majd túljárok én a te eszeden!" Fordított egyet a gyűrűjén, s azt gondolta, hogy szeretne egy aranyhidat a folyó partjától a palota kapujáig. Mindjárt megvolt az akarata. Jó erősen belefogódzkodott a híd karfájába, s addig el sem eresztette, míg a palota kapuján be nem lépett. De még csak itt következett a haddelhadd. Három sárkány, három oroszán állott elébe. Ha egyet lép tovább, szörnyű halált hal. - Kard, ki a hüvelyből! - gondolá a királyúrfi, s csavarintott egyet a gyűrűjén. Egyszeriben lett hüvely is, kard is, de a hüvely az oldalán, a kard meg a kezében. Na, most neki ezeknek a cerberusoknak! Vágott jobbra, vágott balra, de amint levágta egy fejét valamelyik sárkánynak, mindjárt más nőtt a helyébe. Már úgy kifáradt a hiábavaló vagdalkozásban, hogy a karja megroggyant, s a kardját leeresztette. - Vissza! Vissza! - kiáltott most valaki, s a sárkányok is, oroszánok is egyszeriben visszahúzódtak, mint valami szelíd bárányok. Fölnéz a királyúrfi,

hogy vajon ki szelídítette meg ennyire ezeket a cerberusokat, s hát odafönt a palota ajtajában, hová éppen hétszáz garádics vezetett, egy olyan szép asszony áll, amilyent ő még nem látott világeletemben. Tüstént futott fel hozzá, köszönt illedelmesen, s hálálkodott erősen, hogy megmentette az életét. - Ugyan bizony - kérde a szép asszony -, hogy kerültél ide, ahol rajtam kívül nincs lelkes teremtés? Elmondá a királyúrfi, hogy ő ki s mi jóban jár. - Na - mondá az asszony -, éppen jó helyen jársz, mert én a halhatatlanság királynéja vagyok, s aki idejut az én palotámba, örök időkön át él. Maradj itt a házamnál, éljed világodat, nem bánom. Hej, megörült a királyúrfi, de nagyon. Nagy szomorúsága nagy erős vígságra változott, s olyan vígan élt, hogy vígabban már a mennyországban sem élhetett volna. Na, telt-múlt az idő! Eltelt ezer, kétezer, háromezer esztendő. S az neki éppen annyi volt, mintha egy, két, három esztendő telt volna el. Egyszer aztán mit gondolt, mit nem, azt mondá a halhatatlanság királynéjának: - Felséges királyném, ha megengeded, egy-két napra hazamegyek az országomba, meglátogatom az édesapámat. Nagyot nevetett a királyné, hogy csak úgy megcsendült belé a palota. - Mit beszélsz, te?! Haza akarsz menni az apádhoz? Tudod-e, hogy hány esztendeje jöttél el hazulról? Éppen háromezer esztendeje. Már csak a porát találd az édesapádnak. Aj, búra fordult ismét a királyúrfi nagy vidámsága! Mit ér neki az örök élet, ha az apját többé nem láthatja. A királyné aztán megsajnálta, s bevezette egy sötét szobába. Ott felnyitott egy lappancsajtót, az alól kivett egy aranykorsót, azt átadta a királyfinak. - Hát nesze, itt ez a korsó, tele van élet-itallal. Akit ebből megprecskelsz, életre támad, akármilyen régen halt meg. Támaszd föl az apádat, aztán búcsúzz el tőle mindjárt, mert sokáig úgysem maradhatsz az országban, ha élni akarsz. A királyúrfi felütötte a sarkára a rézpatkót, szépen elbúcsúzott a királynétól, megígérte, hogy ismét visszajő, s azzal uccu neki, vesd el magad! úgy elrepült, mint a gondolat. Még jóformán be sem hunyhatta a szemét, s máris ott volt az apja országában. Hát uramistenem, de megváltozott ez az ország. Alig ismerte meg. A királyi palota sem olyan volt, mint az ő idejében. Meghiszem, háromezer esztendő sok szép idő. Leszállott az udvarban, s egyenest ment a sírboltba. Annak az ajtajában ült egy ősz öregember, s kezében egy rengeteg nagy könyv. Köszönti az öreget, s mondja, hogy miben jár. - Hej, édes fiam, ebbe a könyvbe be van írva az apád neve is bizonyosan, de hogy hol s merre, a jóisten tudja. Egész nap kereste, mígnem aztán megtalálta. Rábökött az ujjával: itt van ni. Éppen háromezer esztendeje halt meg. - Hát most jere velem! - S vezette a királyúrfit egyik szobából a másikba, volt ott ezer is, míg aztán nagy későre rátaláltak a koporsóra. A királyúrfi előveszi az aranykorsót, s éppen rá akar loccsantani a koporsóra, mikor csak megszólal valaki a háta mögött. - Ahá! Itt vagy! Éppen téged kereslek! Megfordul a királyúrfi, s hát a Halál áll előtte, kasza volt a kezében. Kérdi a királyfi: - Mit akarsz tőlem? - Mit-e?! Nem elég volt, hogy háromezer esztendeig bujdokoltál előlem? Most még az apádat is föl akarod támasztani? Velem jössz te mostan! - Nem megyek én! - mondá a királyúrfi. - De bizony jössz! - kiáltott a Halál, s elkezdett dulakodni a királyúrfival. Valahogy kikerült mégis a Halál kezéből, azzal - hopp! kisurran a sírboltból, a Halál meg utána. Repült a királyúrfi, mint a sebes szélvész, a Halál mindenütt a nyomában, de nem tudta megfogni. Már a halhatatlanság országába ért, éppen be akart lépni a királyné palotájának ajtaján, de csak az egyik lábával léphetett be, a másikat megfogta a Halál. Odaszaladt a halhatatlanság királynéja, ő is megfogta a királyúrfit, s húzta befelé. De a Halál nem engedte. Sokáig dulakodtak, húzták erre is, arra is a királyúrfit, egyszer aztán azt mondta a királyné: - Hallod-e te, Halál, minek kínozzuk ezt a szegény ifjút, még kettészakítjuk, s neked sem lesz örömed benne. Mondok valamit. Én feldobom őt a csillagokig, s ha visszaestében a palotám udvarán kívül esik, legyen a tied; ha belül, legyen az enyém. - Jól van - mondá a Halál -, legyen meg a te akaratod. A királyné most megfogta a királyúrfit, egyet lódított rajta, s úgy felrepült, hogy a fejével éppen

a csillagokat verte. Innen aztán visszafordult s esett lefelé. Amint szállt, szállt lejjebb-lejjebb, a Halál s a Halhatatlanság egyre kötekedtek, hogy vajon melyiké lesz a kettő közül.

- Fogadok, hogy kívül esik - mondja a Halál. - Adja Isten, hogy belől essék - fohászokodék a királyné. S Isten meghallgatta kérését. Éppen odaesett elibe. A Halál egyet mordult, aztán sarkon fordult, s úgy elotródott, hogy színét sem látták többet. A királyúrfi pedig azóta boldogan él a halhatatlanság országában, meg sem hal, míg e világ s még két nap.